

La supervivència dels més rics

Il·lustracions de Matt Huynh

Versión en castellano [aquí](#).

*L'escriptor, guionista i professor universitari Douglas Rushkoff – autor de nombrosos llibres, columnista en diaris com *The Guardian* i presentador del podcast *Teamhuman.fm* – és considerat un dels teòrics principals de la cibercultura estatunidenca.*

*El present article – [publicat](#) en 2019 en la revista online *OneZeros* – narra una trobada inesperada amb un grup de propietaris i gestors de fons d'inversió que figuren entre els més rics del món. Rushkoff aprofita les inquietuds que mostren els personatges sobre els riscos associats al col·lapse en curs per a exposar les últimes tendències de l'alienació humana protagonitzades per les societats capitalistes hipertecnologitzades, molt especialment la nord-americana.*

L'any passat em van convidar a un complex privat superluxós perquè donés una xerrada introductòria, presumptament davant més o menys un centenar de banquers d'inversió. Va ser, amb diferència, la tarifa més alta que mai m'havien ofert per una conferència – aproximadament la meitat del meu sou anual de professor – simplement per transmetre algunes idees sobre el tema del “futur de la tecnologia”.

Mai m'ha agradat parlar sobre el futur. Les sessions de preguntes i respostes sempre acaben com una espècie de joc de saló, on em demanen opinar sobre les últimes paraules de moda de la tecnologia com si fossin símbols d'un teletip borsari per a possibles inversions: blockchain, impressió 3D, CRISPR (sigles de la tecnologia principal de modificació genètica, *ndt.*). El públic rares vegades està interessat a saber més d'aquestes tecnologies o els seus possibles impactes més enllà de l'elecció binària entre invertir en elles o no. Però els diners manen, així que vaig acceptar aquest bolo.

Després d'arribar, em van portar al que vaig pensar que era la “sala verda”. Però en lloc de veure'm enfront d'un micròfon o en un escenari, em vaig asseure en una simple taula rodona mentre

portaven a la meua audiència: cinc tipus súper rics, sí, tots homes, del graó superior del món dels fons d'inversió. Després de xerrar una mica amb ells, em vaig adonar que no tenien gens d'interès en la informació que havia preparat sobre el futur de la tecnologia. Havien vingut amb les seves pròpies preguntes.

Van començar innocentment. Ethereum o bitcoin? La computació quàntica és una cosa real? De manera lenta però segura, van acabar centrant-se en els seus veritables temes de preocupació.

Quina regió es veurà menys afectada per la pròxima crisi climàtica: Nova Zelanda o Alaska? Google, realment està construint a Ray Kurzweil una llar per al seu cervell, i la seva consciència viurà durant la transició o morirà i renaixerà com una nova? Finalment, el CEO d'una corredoria de bossa va explicar que estava a punt d'acabar la construcció del seu propi sistema de búnquer subterrani i va preguntar: "Com mantinc l'autoritat sobre els meus guàrdies de seguretat després del succés?"

Malgrat tota la seva riquesa i poder, no creuen que puguin incidir en el futur.

El succés. Aquest va ser el seu eufemisme per al col·lapse ambiental, el descontentament social, l'explosió nuclear, el virus imparable o l'atac del Sr. Robot que destrueix tot.

Aquesta sola pregunta ens va ocupar durant la resta de l'hora. Sabien que necessitarien guàrdies armats per a protegir els seus recintes de les multituds rabioses. Però, com pagarien als guàrdies una vegada que els diners ja no valguin res? Què impediria als guàrdies triar al seu propi líder? Els multimilionaris es van plantejar usar panys de combinació especials per a impedir l'accés a les seves reserves d'aliments. O fer que els guàrdies portessin algun tipus de collarets disciplinaris a canvi de permetre la seva supervivència. O, tal vegada, caldria construir robots que serviren de guàrdies i treballadors, si aquesta tecnologia es pogués desenvolupar a temps.

Va ser llavors quan em vaig adonar: almenys pel que fa a aquests cavallers, aquesta era per a ells una xerrada sobre el futur de la tecnologia. Prenent com a models a Elon Musk [colonitzant Mart](#), Peter Thiel [revertint el procés d'envelliment](#), o Sam Altman i Ray Kurzweil [pujant les seves ments a unes supercomputadores](#), s'estaven preparant per a un futur digital que tenia molt menys a veure amb fer del món un lloc millor que amb transcendir la condició humana i aïllar-se del perill molt real i present del canvi climàtic: d'un augment del nivell de la mar, migracions massives, pandèmies globals, pànic nativista i esgotament de recursos. Per a ells, el futur de la tecnologia tracta únicament d'una sola cosa: com escapar.

No hi ha res de dolent en les prospeccions bojament optimistes sobre com la tecnologia podria beneficiar a la societat humana. Però la tendència actual cap a una utopia posthumana és una altra cosa. No és tant una visió de la migració de tota la humanitat cap a un nou estat de ser com una cerca per a transcendir tot aliè que és humà: el cos, la interdependència, la compassió, la vulnerabilitat i la complexitat. Tal com els filòsofs tecnològics han estat assenyalant durant anys,

ara la visió transhumanista redueix amb massa facilitat tota la realitat a dades, concloent que “[els humans no són més que objectes de processament d’informació](#)”.

És la reducció de l’evolució humana a un videojoc que algú gana trobant la trapa de fuga per després permetre que alguns dels seus millors amics s’apunten al passeig. Serà Musk, Bezos, Thiel ... Zuckerberg? Aquests multimilionaris són els presumptes guanyadors de l’economia digital: el mateix panorama empresarial de supervivència del més apte que està alimentant la major part d’aquesta especulació.

Per descomptat, no sempre ha estat així. Va haver-hi un breu moment, a principis de la dècada de 1990, en què el futur digital semblava una cosa oberta i preparat a la nostra inventiva. La tecnologia s’estava convertint en un pati d’esbarjo per a la contracultura, que va veure en ella l’oportunitat de crear un futur més inclusiu, igualitari i humanitari. Però els interessos comercials establerts no van veure més que nous potencials per als mateixos mecanismes d’exploració, i massa tecnòlegs van ser seduïts per les OPV (Ofertes Públiques de Venda – operacions borsàries que solen utilitzar els Estats per a vendre les seves empreses, ndt.) d’unicorns. Els futurs digitals es van entendre cada vegada més com a contractes de futurs, com alguna cosa per a predir i apostar. Així que gairebé tots els discursos, articles, estudis, documentals o llibres blancs només van ser vistos com a rellevants en la mesura en què apuntaven a un teletip borsari. De manera creixent, el futur va deixar de ser una cosa que creàvem a través de les nostres eleccions o esperances humanes per a convertir-se en un escenari predestinat al qual apostem amb el nostre capital de risc però que, al mateix temps, arribava per inèrcia.

Aquest fet els va alliberar de les implicacions morals de les seves activitats. El desenvolupament tecnològic va deixar de ser una història de florida col·lectiva per a convertir-se en supervivència personal. Pitjor encara, tal com jo mateix vaig experimentar: cridar l’atenció sobre aquesta problemàtica et convertia de cop i volta en un enemic del mercat o un rondinaire antitecnològic.

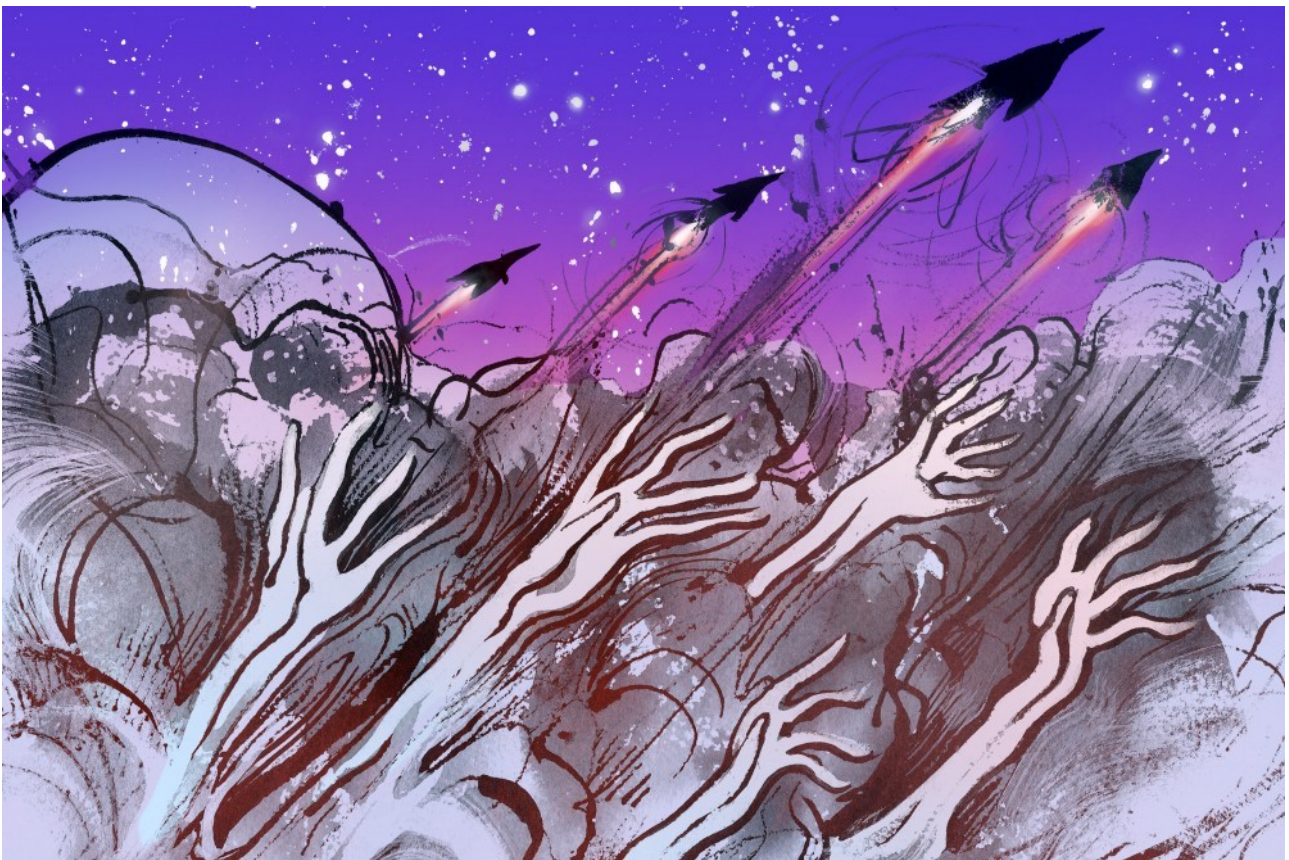
Així que, la majoria dels acadèmics, periodistes i escriptors de ciència-ficció, en comptes de qüestionar l’“ètica” pràctica d’empobrir i explotar a molts en nom d’uns pocs, van començar a qüestionar-se endevinalles molt més abstractes i fantasiosos: és just que un agent de borsa [usi drogues intel·ligents](#)? Deuen els nens rebre [implants per a llengües estrangeres](#)? Volem que els vehicles autònoms [prioritzin la vida dels vianants](#) sobre la dels seus passatgers? Deurien les primeres colònies de Mart [gestionar-se de manera democràtica](#)? Canviar el meu ADN [soscavaria la meua identitat](#)? Deurien els [robots tenir drets](#)?

Fer aquest tipus de preguntes, per més entreteniment filosòfic que puguin ser, és un pobre substitut del combat amb els dilemes morals reals associats al desenvolupament tecnològic desenfrenat en nom del capitalisme transnacional. Les plataformes digitals han convertit un mercat ja explotador i extractiu (penseu en Walmart) en un ens encara més deshumanitzant (penseu en Amazon). La majoria de nosaltres ens vam topar de cara amb aquests inconvenients en forma de treballs automatitzats, l’economia de “feinetes” i la desaparició del comerç detallista local.

De manera creixent, el futur va deixar de ser alguna cosa que creàvem a través de les nostres eleccions o esperances humanes per a convertir-se en un escenari predestinat al qual apostem amb el nostre capital de risc però que, al mateix temps, arribava per inèrcia.

Però els impactes més devastadors del capitalisme digital desembocat afecten el medi ambient i als pobres del món. Continuem tenint “telèfons intel·ligents” i ordinadors la fabricació dels quals es basa en xarxes de mà d'[obra esclava](#). Aquestes pràctiques estan tan arrelades que una companyia anomenada Fairphone, fundada des de zero per a fabricar i comercialitzar telèfons ètics, es va adonar que era [impossible](#). (El fundador de la companyia es refereix ara tristament als seus productes com a telèfons “més justos”.)

Mentrestant, l'extracció de metalls de terres estranyes i l'eliminació de les nostres tecnologies hiperdigitalitzades destrueixen els hàbitats humans per a reemplaçar-los per abocadors de deixalles tòxiques, que després són recollits pels nens pagesos i les seves famílies, que revenen els materials recuperables als fabricants.

Aquesta externalització de “fora de la vista, fora de la ment” de la pobresa i nocivitat no desapareixen simplement perquè ens hem tapat els ulls amb ulleres de realitat virtual i ens hem submergit en una realitat alternativa. En tot cas, com més ignorem les seves repercussions socials, econòmiques i ambientals, tant més es converteixen en un problema. El que, al seu torn, provoca encara més privació, més aïllacionisme i fantasies apocalíptiques, així com la invenció de tecnologies i projectes comercials cada vegada més aberrants. El cicle es retroalimenta solet.

Com més implicats estiguem en aquesta visió del món, més arribem a veure als éssers humans com el problema i la tecnologia com la solució. L'essència mateixa del que significa ésser humà es tracta més com un error que com una característica. Ignorant les seves tendències inherents, les tecnologies són considerades neutrals. Qualsevol mal comportament que provoqui en nosaltres es considera un simple reflex del nostre propi nucli corrupte. És com si algun salvatgisme humà innat tingués la culpa dels nostres problemes. Com si la ineficiència d'un mercat local de taxis es pogués "resoldre" amb una aplicació que arruïna als conductors humans, o si determinades incongruències de la psique humana poguessin corregir-se amb una actualització digital o genètica.

En última instància, d'acord amb l'ortodòxia "tecno-solucionista", el futur humà arribarà al seu clímax en pujar la nostra consciència a una computadora o, potser millor, en acceptar que la tecnologia com a tal serà la nostra successora en l'evolució. A semblança dels membres d'un culte gnòstic, anhelem entrar en la següent fase transcendent del nostre desenvolupament, abandonant els nostres cossos i deixant-los enrere, juntament amb els nostres pecats i problemes.

Les nostres pel·lícules i programes de televisió desenvolupen aquestes fantasies. Els xous de zombis representen un postapocalipsi on les persones no són millors que els morts vivents, i semblen saber-ho. Pitjor encara, aquests programes conviden als espectadors a imaginar el futur com una batalla de suma zero entre els humans restants, on la supervivència d'un grup depèn de la desaparició d'un altre. Fins i tot *Westworld*, basada en una novel·la de ciència-ficció on els robots es tornen bojos, va acabar la seva segona temporada amb l'última revelació: els éssers humans són més simples i més predictibles que les intel·ligències artificials que creguem. Els robots aprenen que cadascun de nosaltres pot reduir-se a solo unes poques línies de codi, i que som incapaços de prendre decisions deliberades. En aquest espectacle, fins i tot els robots volen escapar dels confins dels seus cossos i passar la resta de les seves vides en una simulació per ordinador!

L'essència mateixa del que significa ésser humà es tracta més com un error que com una característica.

La gimnàstica mental requerida per a un canvi de rol tan profund entre humans i màquines ve determinada per la suposició subjacent que els humans empesten. Canviem o allunyem-nos d'ells, per sempre.

Per això, tenim multimilionaris tecnològics que llancen cotxes elèctrics a l'espai – com si això simbolitzés alguna cosa més que la capacitat d'un multimilionari de fer publicitat empresarial. I si algunes persones aconseguissin la velocitat de fuga i arribessin a sobreviure en una bombolla en Mart – malgrat la nostra incapacitat de mantenir aquesta bombolla ni tan sols aquí a la Terra – el resultat seria menys una continuació de la diàspora humana que un pot salvavides per a l'elit.

Quan els propietaris dels fons d'alt risc em van preguntar per la millor manera de mantenir l'autoritat sobre les seves forces de seguretat després del "succés", els vaig suggerir que el millor que podrien fer seria començar a tractar a aquestes persones bé de debò. Que haurien de comportar-se amb el seu personal de seguretat com si fossin membres de la seva pròpia família. I que com més poguessin estendre aquests valors d'inclusió a la resta de les seves pràctiques comercials, a

l'administració de les xarxes de subministrament, als esforços de sostenibilitat i a la distribució de la riquesa, tant menys risc hi hauria perquè es produeixi tal "succés". Que tota aquesta bruixeria tecnològica es podria aplicar a interessos menys "romàntics" però moltíssim més col·lectius.

El meu optimisme els va divertir, però en realitat no em van fer cas. No estaven interessats en com evitar la calamitat, estan convençuts que ja hem anat massa lluny. Malgrat tota la seva riquesa i tot el seu poder, no creuen que puguin incidir en el futur. Simplement accepten el més fosc de tots els escenaris i després usen tots els diners i la tecnologia que poden emprar per a aïllar-se de la resta del món – especialment si no poden aconseguir un seient al coet a Mart.

Afortunadament, nosaltres que no tenim els diners per a considerar repudiar la nostra pròpia humanitat, tenim unes opcions molt millors a l'abast de les nostres mans. No hem d'usar la tecnologia de maneres tan antisocials i atomitzadores. Podem convertir-nos en els consumidors i perfils individualitzats que els nostres dispositius i plataformes volen que siguem, o podem recordar que els humans veritablement evolucionats no ho fan sols.

Ser humà no va d'una supervivència o escapada individual. És un esport d'equip. Sigui quin sigui el futur dels humans, serà conjunt.

Text original en anglès: <https://onezero.medium.com/survival-of-the-richest-9ef6cddd0cc1>

[canvi climàtic](#), [col·lapse](#), [Douglas Rushkoff](#)